

د اشخاصو پټه ځپنه یا د برېښنا پانو برېښنه شننه

درنو هېوادوالو! دغه څو ورځې کېږي، چې په رسنيو کې د (BBC) تر نامه لاندې د (BBC) د افغان الاصله په یو شمېر ژورنالېستانو یا چاروکو د ژبني یا برېښنايي ترور اخوډب روان دی، چې د دغه غوښل پایله به څه وي، نو یو پاک الله پوهېږي. په یو شمېر لیکنو کې حتی د یوې نامتو کورنۍ ټول غړي په یو او یا هم بل نامه په سپینو سترگو خپل شوي دي. په بله لیکنه کې داسې تحلیلونه ورکړل شوي دي، چې پلانکي د ژورنالیزم ځلی دی او بیستانکی بیا د احماقت کلی!

ټوله خبره په (BBC) پښتو برېښناپاڼه راتاوېږي، چې گرمه یې د یو شمېر لوڅو عکسونو خپرېدنه ده. ریښتیا هم په دې کې شک نشته، چې د پښتو په پاڼه کې د (BBC) نورو ژبو (عربي، فارسي، اوردو او بي بي سي ناظر) د برېښنا پانو په پرته په پښتو پاڼه کې یو څو لوڅ انځورونه د پاني په سکرین یا بنېښه سمدلاسه ښکارېدل، چې بیا لیرې شول یا دا چې د بلې ورځې د پېښو تر ورېځ لاندې شول او په برېښنا پاڼه نوې څپه خپره شوه. اما اندېښنه دا ده، چې آیا دغه پېښه د دې ور و یا ده، چې په اشخاصو تیری وشي او د یو چا ترڅنګ د هغه د ټولې کورنۍ نوم نېغ یا په غیر مستقیم ډول په سپکه یاد شي، ښه ویل شوي چې کله خلک دومره سپک شي، چې خپله لمن پخپله پورته کړي. مګر نه مو دي اورېدلي، چې که سترګې مو په ګنګار شي ولګېدې، نو سترګې مو واړوی، چې بیا پرې ونه لګېږي، مګر نه دا چې په څېرتیا ورته ګونډې ووهی او لکه په لمځي کې چې په سپره پسي څي شي!

په یو شمېر لیکنو کې داسې څرګندونې هم شوي دي، چې د نجونو د فجونو سوړې د رېټارو تر کت ښکاري او نورې لیکني بیا داسې څرګندونې کوي، چې د ځان دا برخه یا هغه برخه یې پښې نه بلکې بل څه نومېږي! مګر زما اندېښنه دا ده، چې دوی د نجونو لمونو ته کتل، د نېکرونو کچه یې واخیستله او د غولانځو اندازه یې هم ځانته روښانه کړه، چې د خپلې لیکني ذهني شالید پرې جوړ کړي، مګر گرم بیا هغه څوک دی، چې دغه انځورونه یې خپاره کړي دي او یا هم تصادفي له نورو پانو سره لینک شوي دي.

تاسو ټولو ته څرګنده ده، چې په سلهاوو څه چې په زرهاوو پاڼې د افغانستان په اړه معلومات په پښتو، فارسي او ګنشمېر نورو ژبو خپروي او یو شمېر برېښنا پاني ناپېيلي افغاني پاني هم دي، نو د انتخاب حق هر څوک لري، مګر دغه چشم چرانه قاريان او که ملایان څه اړ ول، چې معلومات حتمي په (BBC) کې وګوري او سترګې یې په لوڅو لمونو، د نجونو د پښو د کت په سوړو او یا د رېټارو تر منځ په سپینو، تورو او یا سرو فجونو ولګېږي. د دقیق معلومات لپاره په ډېرو برخو کې حتی (BBC) هم خپل اخبار له پړواکه اخلي، نو دا پلمه هم ماته یا بل ته کولی شي، مګر خپل وجدان او پاک الله ته به څه وايي!

ما یو ځل اورېدلي ول، چې دوه تنه دروېشان په مزل چېرې تلل، نو مخې ته یې یو لوی رود راغی، چې یوه مېرمن یې په ساحل کې درېدلې وه او له وېرې له اوبو نه شوی تېرېدلې، نو له دغو دروېشانو یو ورنېژدې شو او دغه مېرمن یې په غېږ کې ونیوله او له راده یې تېره کړه، بیا یې هملته پر ځمکه کېښوله او دی ترې روان شو. په لاره یې پخپل ملګري څو ځله غږ وکړ، مګر هغه د مزل تر پایه خبرې ورسره ونه کړې او له ځانه سره بورنېدلو! کله چې دروېشان خپل مقصدګاه ته ورسېدل، دغه مهال دغه یو دروېش بیا ترې وپوښتل، چې هې د لارې مله! ولې راته کرجن یې او خبرې راسره نه کوي؟ نو لومړي دروېش ورغبرګه کړه، چې تا عظیمه ګناه وکړه، ځکه چې هغه نا محرمه مېرمن دي په غېږ کې ونیوله او له راده دې تېره کړه! لومړي دروېش ورته وویل، چې ما خو هغه یوازې له راده تېره کړه، مګر ستا ذهن خو تراوسه هم د هغه ښځې په اړه مشغول او مشکوک دی، نو لوی ګنګار ته یې او که زه!

دپانو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاین تاسو په درنښت همکاري ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادښت: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

رابعه شم د دغو لیکنو د افغانانو ذهنیت ته. لومړی باید دا په گوته شي، چې په یوه ځانگه کې چې یو څوک دیپلوم یا ډېگری واخلې، نو د هغه ځانگې کدر گیل کېږي او د لسانس، ماسټري او یا هم د ډاکټر تر کچې تحصیل کوي، خو دا بیا حتمي نه ده، چې یو ډاکټر دی هرورویو بڼه منیجر یا اداره چې هم وي! او یا دا چې بڼه منیجر دی هرورویو بڼه څېړونکی او یا مسلکي ځانگپوه ډاکټر هم شي، نو همغه خبره، چې کار به اهل کار!

یو شمېر افغانان تل په یوه پلمه پسې گرځي، چې په څه ډول خپله د زړه غوټه پر بل خلاصه کړي، نو په هر چا چې پېښ شول، نو د سرو او شنو ټاپه پرې کېږدي او یا یې له ذهني چیلواصافه وباسي. په دغو لیکنو کې دا سې یاده شوي، چې افغانان مسلمانان دي او اسلامي کولتور لري، ځکه نو باید په برېښنا پاتو کې د فحشا انځورونه او یا معلومات خپاره نه شي. بل ځای بیا دا لیکل شوي، چې یو چا ویلي، چې زه په انگلستان کې ژوند کوم، نو د انگرېزانو ارزښتونو ته درنښت کوم او دلته یې څښم، دلته یې خورم او همدلته یې پالم! د یو شمېر خلکو نومونه یې هم کتار کړي، چې گواکې د (BBC) د پښتو له ځانگې یا تللي دي او یا یې هم له پوهې سره سم کار نه دی ورکړل شوی!

درنو دوستانو! غربي، څه چې د نړۍ په ډېرو هېوادونو کې اصول شته او خلک اصولو ته ژمن دي، مگر په افغانستان کې څه روان دي، نو ټوله نړۍ ورته گوته په غاښ گوري، ځکه نه یې سر معلوم دی او نه یې هم بر! دا زه منم، چې په افغانستان کې یو څوک د اړیکو، ډلې، ټپلي، اشخاصو، زورواکو او یا لورپورو چارواکو په خوښه، یا په غوره مالي او یا هم د کوم بهرني ملک د استخباراتي سازمان په نغوته یا مقرېږي، یا رټل کېږي او یا هم تری تام کېږي! نو دغه ډول کار به په نورو ملکونو کې وي، خو د ټولو څېړنو پر بنسټ افغانستان د اداري او اخلاقي فساد په سر کې درېږلی.

په هېواد کې له ماښامه او که بڼه ووایم ټوله ورځ گڼشمېر کورنۍ هندوستاني ډرامو ته، چې د اخلاقي فساد ځالي دي، په ځیر ناستې وي، چې د افغان اسلامي ذهنیت سره سم بیا د بنځینو یا نجونو په لوڅو غړیو، غولانڅو، برېښو لمونو او یا هم پرانیستي چاتونو پرده ورواچوي، نو دغه بې اسلامه مسلمانان فکر کوي، چې کله د بنڅو پر دغو برخو پرده ورواچوي، نو د انسانانو پر ذهنونو یې هم پرده خپره کړه، خو خدای پاک هرچاته خپل ځانگړی شعور ورکړی، چې نه د ملا، نه د شیطان او نه هم د بلا وسه پرې رسېږي، ځکه هر انسان په ذات کې خپل خالق ته ځواب گو دی، نه لکه هغه عالم الدین، چې وایي «د نا محرمې بنځې د بوټونو د غږ اورېدل حرام دي»، ځکه د دغه عالم الدین ذهن په اسلامي ارزښتونو سمبال نه دی، مگر د شیطان په جال کې نا آراهه دی، که نه نو د پښو ټکاری صرف ټکاری دی!

په افغانستان کې یو مهال مور د اخلاق په نامه یو مضمون لوست، چې انسان ته یې کورني، ټولنيز او اسلامي اداب وربښول، مگر نن ټولنه په بل ډول شوې ده، هر څه سرپه ځنۍ دي. په وروستيو څو لسيزو کې چا د روسيې د «حزب طراز نوین یا لېنن بزرگ» بېولالي بللي، نورو بیا د صیغه، پیغه او متعي کیسي راښکاره کړي وي او نن سبا د ډېموکراسي پټې دسیسې او برېښه کاني روانې دي. له دغو پېښو سره په ښوونځیو کې داسې کیسي رامنځ ته شوي، چې ذهني شالید یې د روزنې او ښوونې توگې ته ښودنه کوي.

په ښوونځي کې یو استاد خپلو شاگردانو ته وایي، چې: در اسلام حجاب است. دختر ها باید کالای چسپ نپوشند. برجستگي هایشان معلوم نشود، یعنی سینه، پالکون (دومبه) او ران های شان برجسته او اوریان نشود! نو یو شاگرد په ځواب کې ورته ویلي ول، چې: استاد شما درس اخلاق میهدید ویا شوق مارا مېخیزانېد! نو په دغو لیکنو کې هم دغه درېغ غوره شوی، چې د نورو پام هم ورته نور هم ځیر کړي! مگر دغه لیکوال باید پوه شي، چې انټرنېټ ته به سلهاوو یا زرهاوو خلک لاس رسي لري، مگر په ښوونځیو کې تر لساوو میلیونونو ماشومان روزل کېږي او افغاني ټلويزيونونو ته په میلیونونو وگړي ناست وي.

په کابل کې په ټلويزيونو کې په ویديويي بڼه برېښي څېرې له تورکيې نيولي بیا تر جاپانه ښودل کېږي. هندوي، ایرانی، پېښوري، سانه یی او لوېدیزوالي بنځې او نجونه خو د نڅا د محفلونو ټلپاتي مېلمني دي او په کورونو کې یې د ټلويزيون له لاري د فحشا بټی توده ساتلي ده، مگر تر ننه چا یاده نه کړه! د گڼشمېر نجونو تر څنگ د هلکانو نڅا گاني هم هلته او دلته روانې دي او په افغاني ټلويزيونو کې ښودل کېږي هم، مگر ټول پټه خوله دي! د مژده جاني، سیتا جاني، فرزانه جاني سندرو ته خو ټول غومبر وهي او د نورو د لمونو رېږدېښه او د ورنونو ښورېښه یې خوښېږي،

مگر بیا یوه بهرنی برېښنا پانه د دې سبب گرځي، چې په افغانستان کې اخلاقو ته صدمه ورسوي، عجیبه د یک بام دو هوا سلسله روانه ده!

تاسو به زما خبرې نه منی، مگر یو ځل د نړیوالو څېړنیزو مرکزونو څېړنې ولولی او یا یې پانو ته سره ورښکاره کړی، نو بیا به د خپلو یو شمېر افغانانو په اړه تاسو ته هم پته ولگېږي، چې تر کومه په اخلاقي، بشري او اداري فساد کې نغښتي دي. د اسلام په اړه خو په ټولنه کې د «هر کاره باش با خدا باش!» او د خپلې ټولنیزې ادارې یا د دولت په اړه بیا وايي «زېر دېوار سرکار شاش کن که چیه شود!» او د ټولنیز ژوند په اړه بیا وايي، چې «شري بڅېزد که خیر ما باشد»، نو نن سبا یو شمېر لیکوالو یا ماجراجویانو هم دا ډنډوره پیل کړې، چې د (BBC) په برېښنا پانه کې څه تېرېږي، مگر په خپل ملک کې یې د اخلاقي، اداري او ټولنیز فساد سرچینو ته بیا پام هم نه دی، ښه ویل شوي، چې خپل عیب د ولي منځ دی.

په یوه برېښنا پانه کې دوي مترادفي ليکنې شوي دي، چې په یوه کې د څلورو ښځو بېولاله په یو ډول او په بله کې په بل ډول یاده شوي ده. یو لیکوال ورته شهوتراني ویلي او بل بیا ورته د شریعت پورنی وراغوستی دی او په هر پراگراف کې یادوي، چې دغه د یو نر شرعي حق دی او یوه ښځه یې ارضا نه شي پوره کولی، نو هر ورو باید شریعت پلی کړي یعنی څلور ښځې وکړي. مگر زما اندېښنه دا ده، چې ژوند یوازې «خپته او خوته ده» او که اشرف المخلوقات له دې پرته په ژوند کې نور مسؤلیتونه هم لري!

له بله پوله په یوه بله پانه کې د افغانستان نفوس ۲۶۵۰۰۰۰۰ یعنی شپږویشتمیلیونه او پنځوس زره ښودلی شوی دی، له ایټیکي لانجو به یې تېر شم، مگر د افغان نړینو شمېر یې ۱۳۶۰۰۰۰۰ او د ښځینو ۱۲۹۰۰۰۰۰ ښودلی دی، چې له دغه احصایي داسې ښکاري، چې په افغانستان کې حتی د یو نر لپاره یوه مېرمن هم پوره نه رسېږي، نو کله چې هر یو نر څلور ښځې وکړي، نو بیا به د افغانستان د وګړو دیموګرافي څه ډول وي، یعنی ۲۵٪ به ۴ ښځې کوي او پاتې ۷۵٪ به په غشو وختونه تېروي! او یا دا چې له دغو څلورو به کومه پرې ورحمېږي او د خدای په جت به یې یو وار تنده ورماتوي او یا کله کله! ما دلته د کښو شمېر نه دی ورکړی، نو هغه خو هسي هم د بادار شرعي حق دی، نو زما وړاندیز تش په نامه شریعت پالو ته دا دی، چې خپلې خوښې په ښو ورکړي او که شتمن نه وي، نو د کوم شتمن په کښي دي بسنه وکړي او که نه اوس خو صیغه او متعه هم رواج شوي ده. رښتیا باید دا هم یاده کړم، چې زه شریعت حق گنم، چې حدود یې باید له الهي حکم سره د ټولني د اصلاح لپاره جاري شي، مگر نه دا چې شتمن، زورواکان او د دین دوښمنان د څلورو ښځو په پلمه د خپلو هوسونو پیلامه جوړه کړي.

ټولو ته څرګنده ده، چې د روژې مقدسه میاشت په دوراني بڼه د کال په بېلابېلو مودو کې راځي او تېرېږي. مگر یو شمېر مسلمانان بیا وايي، چې یوازې د روژې میاشت باید عبادت ته غوره شي او له هر ډول گناه ډډه وشي، خو خدای پاک په ټولو اسلام د ټولې مودې لپاره نازل کړی دی، نو د اخلاقو ټولې بڼې باید د ژوند په اوږدو کې په پام کې ونیول شي، نه دا چې روژه مو تېره کړه بیا نو بیرته په اخلاقي فساد کې ښکېل شو، خو د معلومات لپاره باید هر شي ته وکتل شي، معلومات ولوستل شي، چې یو څه ترې زده شي، ځکه یې له لقمان حکیمه وپوښتل، چې ادب دی له چا زده کړ، نو لقمان حکیم ورته وویل له بي ادبانو! په دې هیله، چې له دغو څو کړښو، یو شمېر زره بورنونکو انځورونو او دغه له فساد ډک او له اخلاقه لیري فلمونو نه یو څه زده کړی.

پایله

د پانو شمېره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادښت: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڅوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولی

درنو لوستونکو! د ستوغو الفاظو د کارولو په اړه معذرت غواړم، مگر د دا ډول لیکنو ځواب په بل ډول نشي تر سره کېدلی، نو ځکه مې په دغه الفاظو مسایل وسپړل او تاسو ته مې وړاندې کړل. دغه د (BBC) پېښه بیا دې ته ښودنه کوي، چې یو شمېر لیکوال د ماجراجويي په موخه له دا ډول ناڅاپو پېښو نه نا مشروع گټه پورته کوي، پر نورو نیوکې کوي او په دې پلمه یو او یابل ځپي، چې په ټولنه کې یې سیمه ییز خنډونه او په افغانانو کې د بېلنټوب ډنډونه رامنځ ته کړي دي. مگر افغاني برېښنا پاني هم باید خپل انساني، وجداني او مسلکي مسؤلیت پر ځای کړي، نه دا چې له برېښنا پانو د انیو د غیبت کوډله جوړه کړي!

یادونه: درنو هېوادوالو په دغه لیکنه کې یو شمېر داسې فلمونه ځانگړي شوي دي، چې په هغوی کې داسې پېښې ښودل شوي دي چې د هېڅ پاک نفس انسان د زغملو وړ نه دي، مگر له بده مرغه دغه ډول فلمونه چې په سیمه کې د ډېرو بدو پېښو څرگندونه کوي، جوړېږي او په نړیوال کچه په ټولیزو رسنیو کې خپرېږي. نو په دغه لیکنه کې هم د دغه فلمونو ټاکنه ځکه شوې چې په سیمه کې د اخلاقي فساد جرړو ته ښودنه کوي. د روژې میاشتې په احترام که نه غواړئ دغه فلمونه مه گورئ! اما د هغوی په اړه تاسې ته مالومات اړین دي.

<http://www.youtube.com/watch?v=dnvoBxXDus4>

http://www.youtube.com/watch?v=nRz3Z_kTuTk

<http://www.youtube.com/watch?v=oZu4fPdpXo&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=wHCJpMG0o0A&feature=related>

وسلام

د پانو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادښت: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ